

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nekaj o šulvereinu in še kaj.

Govor dr. Gregorčca v drž. zboru dne 22. sušca 1889.

(Dalje.)

Sedaj obrnem se k štajarskim deželnim šolskim nadzorstvom, zlasti k deželnemu šolskemu svetu. Opomnim pa, da temu ne manjka tiste turške sile, katerej pravijo: furor teutonicus, pač pa izvirnosti. Pohajka namreč po tistej širokej cesti, katero sta koroškim liberalcem pokazala dva slovenska Efijalta, ali izdajalca.

Dne 22. februvarija 1887 izide slaboglasni nemčevalni ukaz štajarskega dež šolskega sveta. Sedaj mu dela mnogo sitnob ta ukaz, ki v predrzmem nasprotji s členom 19. državnega osnovnega zakona v vse slovenske šole uvaja nemški jezik kot obligatni predmet, v višjih razredih celó kot poučni jezik. Po znanem: „Abraham je rodil Izaka, Izak je rodil Jakoba, Jakob je rodil Judo in njegove brate“, izide še več podobnih ukazov od deželnega, pa tudi od liberalnih okrajnih šolskih svetov. Vsi merijo na to, nemščino na škodo slovenščine in kvar uspešnega pouka v ljudskih šolah čezmerno razširiti. Slovensko svojo materinščino v ljudskeji šoli uspešno gojiti, to ni Slovincem na Štajarskem mogoče.

Proti vsem ukazom, ki so nasproti državnemu zakonu, vzdignejo se najprvo nekateri slovenski krajni in okrajni šolski sveti, toda ne vselej uspešno. Kmalu namreč namignejo od zgoraj, da ti nimajo pravice pritoževati se zoper odredbe višjih šolskih oblastev. Sedaj poprimejo se stvari slovenski občinski zastopi, pripravljeni iti do državnega sodišča. Vendar kmalu se pokaže, da jim tega ni treba, ker je meseca aprila 1888. rešilo naučno ministerstvo prvo pritožbo Slovincem ugodno, to je v zmislu člena 19. državnega osnovnega zakona. Tako na primer odloči se za štirirazredno ljudsko šolo v Šmariji na slovenskem Štajarskem slovenska materinščina kot izključni poučni jezik,

nemščina pa kot neobvezni predmet za otroke, katerih stariši ob začetku šolanja ne ugovarjajo.

To je v tej šolski borbi za Slovence bila prva zmaga, za nemško liberalni deželni šolski svet štajarski pa prvi poraz. Ta uspeh spodbudi še mnogo drugih slovenskih občin, katere zaporedoma ulagajo pritožbe zoper ponemčevalni ukaz. Kolikor jih je srečno dospelo v naučno ministerstvo, bile so vse Slovincem ugodno rešene. Pri tem ustraši se deželni šolski svet jako silno. Boji se, da mu ne bi popolnoma spodletelo z borbo zoper Slovence. V tej svoji sili hoče pomagati si z nekaterimi birokratskimi domačimi zdravili, najprvo ustavi rešenje došlih slovenskih pritožeb; ne pusti jim odhajati v ministerstvo, ampak zadržuje jih samovlastno in protipostavno. Med tem ukaže okrajnim glavarstvom, naj dotične občinske zastopnike zdelavajo, dokler ne prekličejo svojih pritožeb. (Čujte, čujte! na desni) Žalostnemu nalogu je, kolikor meni znano, ustregel samo jedini okrajni glavar Brežiški, kakor čujem nerad, toda brez pravega uspeha. Preklicale so samo štiri občine!

O tej zadevi smo državni poslanci: gosp. M. Vošnjak in tovariši v tej visokej zbornici stavili interpelacijo do ministerstva notranjih zadev. Znano je, kako točno minister notranjih zadev na interpelacije odgovarja. Toda tukaj opazujemo izjemo: nam še do današnjega dne odgovora ni podal. Vendar kljub temu je ona interpelacija na Graške gospode ponemčevalce uplivala, kakor curek mrzle vode. Razhladila jih je tako, da sklenejo milejših strun ubrati. Razpošljejo namreč po okrajnih šolskih svetih uljudna povabila dotičnim občinam, naj še jedenkrat preudarjajo in sklepajo o svojih pritožbah, ob jednem naj pa povedo, koliko ur bi se naj učila nemščina kot neobligaten predmet in kdo bode stroške plačeval. To je bilo uljudno pa tudi zvito. No, slovenski kmetje so tudi umeli biti uljudni in zviti, uljudni, ker so povabilu ustregli, zviti, ker so primereen odgovor našli. Sklenejo namreč pri svojej pritožbi ostati

in terjajo iz nova, naj se precej rešijo v zmyslu člena 19. državnega osnovnega zakona. Tudi zaželeni pedagogični pouk dali so deželnemu šolskemu svetu poudarjajoč, da ne kaže v ljudskih šolah prerano začeti stujto nemščino, vsaj ne pred četrtrim šolskim letom in k večjemu 2 do 3 ure na teden. Zastran plačila zavračajo deželni šolski svet na § 6 šolskega zakona, iz katerega lahko sam poizvé, kdo ima tukaj plačevati.

To je bil drugi poraz za deželni šolski svet štajarski; ta je sedaj prisiljen došle pritožbe odposlati naučnemu ministerstvu, kjer bodo rešene, kakor druge pred njimi, v zmyslu člena 19. državnega osnovnega zakona. Gospodje v Gradci so hoteli vse ponemčiti, a sedaj morajo doživeti, da še tisto nepotrebno nemščino, katero smo dobrohotni Slovenci doslej v svojih šolah trpeli, stisnejo v prave meje. Nemško-liberalni deželni svet nahaja se v sitnih zadregah. Svetujemo, naj prečita nemškega pesnika Rückerta pesen: „Der Hausherr und die Katzen“, to je: hišni gospodar in mačke (Veselost, na desni) ter premišljuje poslednjo vrstico „Blinder Eifer schadet nur“, to je: strast slepi in le škoduje! (Dalje prih.)

Namen in pomen verske šole.

(Dalje.)

Vi morebiti mislite, da je v zadnjem času boljše. Jaz Vas moram iznenaditi ter navesti govore pri učiteljskih zborovanjih in sklepe. V Celovci je nekdašnja peta občna avstrijska učiteljska skupščina sklenila to-le resolucijo: „Z ozirom na to, da se verski poduk opira na dogme, katerih vsebina je v nasprotju z naravoslovjem in praktičnimi zahtevami vsakdanjega življenja, izreče se peta občna avstrijska učiteljska skupščina iz pedagogičnih vzrokov proti veronauku v šoli“. (Prav dobro! Čujte, čujte! na desnici.)

Leta 1885 je neki učitelj in vrednik društva nekega lista na shodu nižje-avstrijskega učiteljskega v Mistelbachu imel govor, ki je bil s pohvalo sprejet. Dotično mesto se glasi: „Nemogoče je z duhovniki sodelovati; učitelj uči podlago modérne vednosti, duhovnik srednjeveško šolastiko, učitelj uči boj za obstanek, duhovnik veselje nebes; nepremostljiv prepad je med obema vzgojiteljema človeštva, mi ne moremo nazaj, mi moramo vednosti učiti, kakor jih daje kultura“. (Veselost na desnici.)

Ugovarjali mi bote, da je to iz leta 1885 in ne iz leta 1889. Gospôda, minolo poletje Vam je še blizu. V Gradci je bil učiteljski shod, kjer so bili gospodje nezadovoljni z mojim predlogom. Z velikim veseljem so pozdravili Nestorja liberalnih učiteljev, ki je rekel med drugim: „Po mojem prepričanju ne pride šola nikoli do trdnega stališča; vedno bo stvar pre-

pira in boja, dokler se popolnoma ne ločite cerkev in šola. Tu so nasprotja, ki se ne morejo poravnati. Tisti, ki misli, da morete šola in cerkev biti pod jedno streho, je po moji misli bedak, omahljiv značaj, ali pa dobrosrčen mož, ki hoče obema prav storiti, ali to se ne dá zvršiti. Bodimo skromni; trdimo, da ne moremo dokazati, kar cerkev uči v dogmah; mi nočemo nikogar odgovarjati od vere, pa tudi nikomur je vsiljevati“. (Dr. Polak: Dobro!)

Gospôda, sami sodite, ali še smemo takim učiteljem, ki imajo take namene, izročiti versko vzgojo našega ljudstva brez verskega nadzorstva? Zelo in odkritosrčno spoštujem plemeniti in trudapolni poklic ljudskega učitelja, ki služi človeštvu. Kar so podčastniki za armado, to so ljudski učitelji za modérno kulturo, ki dobé duha otroka kot novince, učijo ga hoditi in najboljšega orožja, jezika in pisave. (Čujte, čujte!)

Čislam in spoštujem učiteljstvo, dokler v svojih mejah vestno izvršuje svoj poklic; ako pa učiteljski voditelji prestopijo meje poklica ter gredó na politično polje na povelje stranke, katere glasila se jim dobrikajo, na slovstveno polje s hipotezami, ki so v modi, in na versko polje v imenu neke premočne filozofije, potem smemo pač vprašati po naslovih, ki opravičujejo to postopanje. Te naslove moramo iskati zunaj strokovne omike, ki je potrebna za vsak stan, te moramo iskati v splošnji omiki, ki se dobi v pripravnica. To je navadno šest razredov gimnazije brez grščine in nemščine. In iz te svetle visočine gledajo na nas revne nevedneže (Prav dobro!), ki smo se po gimnazijskih naukih posvetili jurističnim, bogoslovskim, diplomatskim ali vojaškim vědam, iz te visočine gledajo na nasprotje med vednostjo in vero, med vednostjo, kateri se ravno niso posebno približali, in vero, katero lažje zavržejo, nego se je uče in spolnjujejo. (Pohvala na desnici.)

Secchi, največji modérni astronom, solnčni fizik in spektralni analitik je znal zvezati slavo učenjaka z duhovnikovo pobožnostjo, in Pasteur, največji živeči biolog, veruje na Boga, kakor vsak najpriprostejši človek. Toda liberalni elementi učiteljstva zasledili so strašno nasprotje med vero in vednostjo in ga kot svoj sklep objavljajo svetu. (Prav dobro! na desnici.) In z ozirom na ta javni boj proti veri, ki se ponavlja vsako leto in objavlja v uradni obliki, očita poslanec za trgovsko zbornico v Hebu oni stranki, katero je ljudstvo sem poslalo, da bi mu branili vero, da je iz farizejev. Gospôda moja! Tako očitane ne potrebuje premisleka. Vendar pa moramo obžaljevati, da se mož tolikega imena poslužuje zaničevanja, ko ni imel dokazov. (Glasna pohvala na desnici.) Pa sam je čutil, da mora še za jeden korak naprej, in tu se nam je izpovedal. Rekel je, da prizna,

da je krščanstvo podlaga naše kulture, da je človeka postavilo pred njegovega Boga, da je vera milobe in strpljivosti; jaz sem le obžaljeval, da je prej opomnil, da ne govori ne v svojem, ne v svoje stranke imenu. (Veselost na desnici. — Ugovori na levici.) (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

O boleznih v parkljih živine.

Letos je po gorenjem Štajarji na večih krajih huda bolezen pri živini. Ona se prikaže ali na parkljih ali v gobci ali na obeh straneh ob enem. Taka bolezen pa ni redka pri živini in lahko je, da se pokaže tudi pri nas kedaj. Za to mislimo, da vstrežemo našim bralcem, ako jim povemo nekaj o tej bolezni, nekaj za to, da jo izpoznajo, če pride, nekaj pa za to, da se vedó ravnati pri taki nevolji, ki doleti njih živino.

Ta bolezen ni redka, napade pa v prvi vrsti govejo živino in ovce, reje svinje, konje pa prav redko. Začne se s tem, da prime živino mraz, da ne žré ali pa veliko slabše in pri kravah pojema mleko. V tem pridejo na vrsto druge prikazni mrzlice: vročina, otrpnjenost, žeja, srce bije hitreje, dihanje je močnije, koža v gobci postane rdeča, scanje in blato je začrnelo in reje, iz gobca, ki je zelo vroč, cedé se sline, ki se vlečejo, kakor dolga nit. Na to se prikažejo v gobci mehurji, s kraja majhni, kakor leča, pozneje pa taki, kakor lešniki, v časih v večjem, v časih v manjšem številu.

Po štirih ali petih dneh razpočijo ti mehurji in na njih mestu prikažejo se tovari in če gre vse po pravem, zacelijo v osmih dneh. Brž ko so nastali mehurji v gobci, prijenja mrzlica, toda živina shudi v tem času močno, ker ne dobi dosti hrane va-se in še le, kedar zacelijo tovari, začne več in z večjo slastjo žreti. Od začetka te bolezni do nje konca preteče praviloma najmanj čas štirih tednov.

Kedar se prikaže le-ta bolezen na parkljih, mrzlica in nje nasledki so enaki, kakor pri bolezni v gobci, samo drugi ali tretji den, ko ti je prijala mrzlica živinče, postane ti to občutljivo v nogah in vzdigne ti zdajeno, zdaj drugo nogo k višku. Najrajši ti leži živinče, ako pa ga prisiliš, da ti vstane ali gre, vidi se mu, da gre težko in da šepa. Na venci in posebno ob koncih parkljev se prikaže neka rdečica, vročina in sčasoma mehurji. V njih je tekočina zdaj temna, zdaj svitla in kedar se posuši, nastane krasta. Brž ko je živinče prestalo mraz, nastane več ali manj mehurjev; potem začne živinče žreti in že tudi prežvekuje. Dotlej pa, da ozdravi do cela, preteče najmanj 14 dni. Izpoznaš pa to iz tega, da živinče lahko vstane in hodi, ne da šepa pri hoji.

V časih preteče bolezen brez hudih, posebno hudih prikazni, v časih pa se začne parkelj gnojiti in da se tedaj bolezen odstrani do cela, preteče dobro do treh ali štirih tednov. Ako človek ne gleda na živinče, ter mu v tej bolezni ne skrbi za mir in snago, preide gnojenje še dalje v rog parklja in predno rog, ki odpade, zarase popolnem, preteče veliko časa in tedaj kaže najbolje, da se živinče ubije kar hitro, kajti zdravljenje je dolgo in ozdravljenje je negotovo. Ako se vžge parkelj do zadnjega členka in se tam izlija neka temna tekočina, tedaj zarastejo členki in živinče šepa, da-si je sicer ozdravelo.

Semtertje pa ne ostane pri mehurji samo na parkljih in v gobci, ampak mehurje dobi tudi vime in pa noge. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 9. maja v Arnoži in na Bregu v Ptuji (za svinje.) Dne 10. maja pri sv. Primoži. Dne 13. maja v Apačah, v Lembergu, na Planini in v Slov. Gradci. Dne 16. maja v Šentilji v slov. gor., na Pilštanji, na Bregu v Ptuji, na Bizeljskem in v Vojniku.

Dopisi.

Iz Konjic. (Po volitvah.) Predno o srenjskih volitvah podrobneje pišemo, moramo omeniti, da so se naši kmetje nepričakovano vrlo vedli, da se je na narodni strani cvet oratarskega stanú zbral ter da je le malo odpadnikov in kukavice od nas k nasprotnikom preskočilo. Kakošnja pomendrana, kilova, stisnjena sodrga pa je bila tista črna vojska, ki je s Plahutom, poštenjakom prve vrste, na čelu prikobacala! Vsa čast našim, posebno pa vsem zaupnim možem, ki so v kratkem času toliko opravili in-dosegli. To nas pa tudi navdaja s pogumom in prepričanjem, da prihodnjič, ako se le še nekoliko več združimo in pripravimo, gotovo zmagamo. Ne udajmo se! Ali v resnici je že takrat zmaga na naši strani, če se pomisli, da je 140 glasov naših, 144 nasprotnih. Da ne bi se bilo vse polno neverjetnih, čudnih krivic in opeharij prigodilo, in da ne bi komisija cvetú strastnih starokopitnih nemčurskih modrijanov zbrala, ki je le to pravo spoznala, kar je nemčurjem hasnilo, gotovo Plahutovci po noči ne bi bili tulili in divjali. Ne bomo tu vsega našteali, v ugovoru, poslanem namestništvu v Gradec, navedli smo nad 20 nedostatkov. Ali koliko več jih je! Nekaj le moramo omeniti. Naš župan volil je v vsem petkrat, enkrat za sebe, četirikrat s pooblastilom kljubu temu, da postava le enkrat s pooblastilom voliti dovoli. In kakošnja so ta pooblastila še bila! Kdo ga je le pooblastil za to, da voli za Konjiško ves ali za Bukovlje? Plača-li on davke za te dve vasi? Čudna predrznost in budalost!

In on je advokat in dohtar prava! In slovenski ve govoriti, da dobi človek lahko krč v čreva! Iz „Konjiča ves“, mesto iz Konjiške vesi — je klical, postave začel je slovenski čitati, pa je nemški nadaljeval, češ, slovenski ne zna. Tako se je sam izgovarjal. Slovenski kruh jesti zna pa dobro, on, ki je slovenskih starišev sin in je v mladosti le slovenski govoril. Zakaj le med nemške Korošce ne gre? Kdor je bil pri volitvi, spoznal je jasno, kakošnji so ti nemčurji, kako zaničljivo kmeta gledajo, kakošnje pravice bi mu dali! Gnjusno je bilo, kar so Plahutovci po trgu uganjali. In s takimi ljudmi, s takim izmečkom so se tržani bratili! Dober tek! (Konec prih.)

Iz Rogatca. (Odgovor.) G. dop. me v št. 17. praša, zakaj da nisem 5 let odškodnine za stanovanje terjal. Na to mu odvrnem, da mi je bil š. 29. od 24. febr. 1870 radi učiteljevega stanovanja že dolgo prej znan, a na prošnjo bivšega načelnika J. B. in prijaznost bivšega kr. šol. sveta sem potrpel, ker me je vedno tolažil, da bodem v kratkem postavno stanovanje dobil, in še le potem, ko me je sedanji g. načelnik s pismom razžalil, sem zahteval prvič le malo odškodnino od kr. šol. sveta, in ker ta ni bil s tistim zahtevanjem zadovoljen, sem postavno odškodnino terjal. Zoper odlok okr. šol. sveta je g. načelnik s par pristaši na vis. c. kr. dež. šol. svet in ministerstvo ugovore vlagal, pa vse zastonj, kajti komisija pod predsedništvom g. okr. glavarja je resnico vis. c. kr. ministerstvu poročala, in vsled tega poročila je odmeril ukaz vis. c. kr. ministerstva odškodnino, ne pa „šulverein.“ Da nisem zašel v šulvereinski tabor, priča celi okraj; kajti jaz se nisem še nikoli „šulvereinskega“ društva vdeležil, ker moj narod gotovo tako, če ne bolj, spoštujem, kakor g. dopisnik, a po leg tega tudi poštenost. Istina je, da živim v miru s Slovenci ko z Nemci v Rogatci. Na to, kar pravi g. dopisnik gledé nakupljenja poslopja za šolo, zopet odgovorim, da so pri seji 24. avgusta bili oni 3 možje pooblaščenji kupiti Špornovo hišo, v katerej je bila že šola, ali Ferschnig-ovo a Čokel-nove ne Znano je tudi g. dopisniku, da krajni šolski svet pri seji meseca septembra 1888 je ni hotel sprejeti, in da je na to g. načelnik rekel: „Saj imam toliko, da v Rogatci lahko eno hišo kupim.“ V seji 7. oktobra so občinski odborniki le s tem pogojem nakup hiše št. 30 sprejeli, ako ostane stalno šola v njej. G. Jak. Gobec je ne le meni, ampak mnogim drugim tudi pravil, da je on privolil v kupljenje hiše za to, ker je Mikuš rekel, če ne bo hiša za šolo, obdrži pa jo on za sina. Dobro ve tudi g. Mikuš, da komisija okr. šol. sveta ni hiše za šolsko rabo v tistem stanu, v katerem jo je kupil, za sposobno spoznala, ampak stavila je pogoje, ako se tako prezida,

da bo za šolsko rabo, dovoli, da ostane šola 2 leti v njej: spomnil se bo g. načelnik onega dne meseca novembra m. l., ko je dobil ukaz okr. šol. sveta, da mora šolsko sobo preskrbeti, ker sedanja ni še bila predelana. Za to me je poklilal dne 11. novembra v hišo g. župana v Rogatci — poleg je bil prvi obč. svetovalec g. O. —, da poiščeva drugo sobo za šolo, in pri tistej priliki je rekel: „Čokel-novo hišo je kupil moj sin.“ Šla sva k g. Jelovšek u, in pri njem je ravno tako rekel. Pogodila sva se tudi z g. J. za šolsko sobo do velike noči. Ti so dobri svedoki! Tudi me hoče pred svetom črniti ter pravi: Zraven pa imamo upanje dobiti izvrstne učitelje, ker škušnja kaže, da se dobre učiteljske moči bolj potegujejo za šolo v trgih, kakor za zakotne, v katere se marsikateri vriva, ki drugod ni za rabo. Na to g. Mikuš u odgovarjam, da za Ano Mikuš in za sina Ignacija sem bil dober učitelj; zadnji je sedaj „comis“ v Sevnici, akoravno ni višje šole obiskaval kakor mojo. Kake službe opravljajo ostali Vaši otroci? Tudi to trdi krivo, da sem se jaz kedaj vrival. Kar pa zadeva šolski račun, dokažem jaz s svedoki, kakor z dati pobotnic, da ni resnično, kar trdi g. dopisnik, kajti pri seji meseca febr. sva bila voljena z g. Senečič-em v pregledovalca računov. V prvem delu računa sva z dovoljenjem drugih udov še precej goldinarjev z rdečim svinčnikom prečrtala, drugi del računa pa, kateri ni spadal h krajnemu šol. svetu, sva celega prečrtala. Vsi stroški so znašali nad 1000 gl. Iz zraka vzeto je tudi, da se je pri seji 31. marnja, katere se nisem vdeležil, ker sem bil zadržan, le pobotnica šolskega sluge dodala, ampak napisalo se jih je bilo tisti dan najmanj 5; od g. J. je bil takrat le mali listek kot potrdilo za 70 gld. pridjan, in od njega so tudi še le po zadnji seji pobotnico dobili; k meni je prišel g. načelnik tudi še le 13. aprila po pobotnico za 5 gl. Vseh pobotnic g. načelnik pa še do dnes ni plačal. Vse to dokažejo udje kr. šol. sveta in 2 gospoda, katerima sem prečrtani račun s prilogami pokazal, da sta sprevidela gospodarstvo krajnega šol. sveta. On trdi tudi, da je meseca febr. bila le glava g. učitelja zmedena, in smo toraj morali sejo odložiti, ker se ni hotel po nobeni ceni, kakor se je večkrat zgodilo dnevnega reda držati. Ali ima g. načelnik tako slab spomin, ker ne ve več, da ni bilo na dnevnem redu drugega nego pregled računa? G. dop. pravi, da sem že enkrat tajil, da sem dajal veri nasprotno knjige šolarjem ter mi lahko postreže z imenom učenca. Na to le rečem: Zapisniki vseh let ležé v arhivu, ako bo treba, uže dokažem jaz nasprotno, ker imam čisto vest.

Ant. Klanjšček, učitelj.

Z Dunaja. (Slovenski visokošolci.) Društvo za slov. velikošolce še ne obstoji pol

leta, pa uže šteje 80 udov, 16 ustanovnikov in 64 rednih udov, podpornikov in dobrotnikov. Vsega skupaj je društvo prejelo 1127 gld. Glavnica znaša 815 gld. ter je naložena v dveh Dunajskih hranilnicah. Razdelilo se je 244 gld. Društvo ima tudi srečko Rudolfove ustanove, ki so jo l. 1884 kupili Dunajski Slovenci ter jo podarili podpornemu društvu. Ustanovne stroške, koleke, tiskovine, pošne znamke itd. poravnal je odbor z 28 gld. iz svojega. Od slovenskih pokrajin pristopilo je največ udov iz Kranjske, namreč 8 ustanovnikov in 18 podpornikov, skupaj 26 udov s svoto 481 gld. in sicer iz Ljubljane 8 udov: 2 ustanovnika in 6 podpornikov s 136 gld.; iz Kranja 2 ustanovnika, 5 podpornikov in 4 dobrotniki, skupaj 11 udov s 130 gld., iz Radovljice 2 ustanovnika 100 gld., iz Vipave 1 ustanovnik s 50 gld., iz Vrhnike 1 ustanovnik s 50 gld., iz Idrije, iz Litije, Škoflje Loke po 1 podpornik a 5 gld. Za Kranjsko pride Štajarsko z 9 udi s 103 gld. in sicer iz Gornjega grada 1 ustanovnik s 50 gld. 1 podpornik s 5 gld. skupaj s 55 gld., iz Celja 3 podporniki s 30 gld., iz Vranskega 1 podpornik s 5 gld., iz Blance 2 podpornika z 10 gld., iz Dol. Hrastnika 1 dobrotnik s 3 fl. Tudi iz Koroške pristopilo je 5 udov z 18 gld. in sicer iz Špitala, Dholce, Švabeka, Vogrč. Iz Zagreba pristopil je 1 podpornik s 5 gld. Največ udov šteje društvo na Nižje Avstrijskem, oziroma na Dunaji in sicer 7 ustanovnikov in 32 drugih udov, skupaj toraj 39 udov, ki so vplačali 520 gld. Dunaju pripada 6 ustanovnikov in 32 ndov s 467 gld. in Dun. Nov. Mestu 1 ustanovnik s 50 gld. Na 26 prošenj bilo je razdeljenih 244 goldinarjev. Društvo pa mnogim prošnjam radi nedostatka sredstev ni moglo popolno zadostiti. Prosilci so iz Goriške, Koroške, Kranjske, in Štajarske, največ juristov a tudi mnogo medicincev, filozofov in živinozdravnikov. V mesecu marcu se je prišel odboru zahvalit Koroški Slovenec, ki je ravno dovršil svoje študije, trdeč, da se ima le podpornemu društvu zahvaliti, da je mogel končati svoje nauke, ker ga je ono v najvažnišem času gmotno podpiralo. Večno če biti za to hvaležen. Obljubil je naseliti se v svoji domovini ter zvesto delovati za svoj narod. Odbor podpornega društva prosi uljudno za daljno pomoč iz domovine, da bi poverjeništvu blagovolili prevzeti posebno oni, ki so enkrat na Dunaji študirali. Naslov blagajnikov: Gospod R. Pukl, Wien VII., Zieglergasse 65.

Iz Šalovec pri Središči. (Občinska volitev.) Kakor skoro povsod letos v tukajšnji okolici, tako je bila tudi pri nas, ko se je volil občinski odbor, sila huda borba. Že pred tremi leti, ko smo izvolili vnovič starega župana, govorili so neki občani, da bodo si o bodoči priložnosti izvolili v župana takega moža, ki bode

vsem po volji. Res smešna misel! Kateri človek je bil in bode kdaj na svetu vsem po volji? Ti možaki, kaneč dosegnoti svoj namen, hoteli so ves odbor preinačiti. Delalo se je na vse kripilje. Več volilcev je prišlo iz drugih občin, kar še se do zdaj nikoli ni godilo. Neki gospodarji hoteč priti v odbor, prosili so si po domači in drugih občinah glasove. Nek volilec, ki je skakajoč od hiše do hiše posestnike nagovarjal, koga naj volijo, prišel je v svoji preveliki naglici celó v Varaždin h gosp. dr. E. prosit pooblastila, toda vse napenjanje ni nič pomagalo. Nekega drugega občana, sicer dobrega gospodarja, ki pa ni dobil toliko glasov, kolikor jih je želel, če tudi si je dva sam zapisal, kar gotovo ni po postavi, popala je taka jeza, da je gredé na svoj dom one volilce suval, kateri niso hoteli njega voliti. Ta je najbolj vroče želel, da bi dobili drugega župana, pa niti ni bil v odbor izvoljen. „Kdor drugemu jamo kopa, sam v njo pade“, pravi resnično stari naš slovenski pregovor. Ves napor in vse zvijače so bile zastoj. Občinski predstojnik je ostal Blaž Zorjan, svetovalca sta Janez Simonič in Matijaž Švegel, ostali odborniki so: Mih. Puklavec, Franc Medic, Janez Zorec, a na novo sta izvoljena Jakob Korošec in Martin Sever. Konečno še moram uprašati, čemu bi nam bilo treba drugega župana, kakor tega, ki je že šest let županoval? On je pravičen mož, gledajoč v občini povsod na dostojni red, a kar je najbolje, da je tako razumen, da si vé vse sam v slovenskem jeziku narediti, da mu ni treba plačevati kakega zakotnega pisarja! M. Š. .1.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. O shodu katol. mož na Dunaji je bilo nad 3000 mož iz vseh krajev cesarstva in kar se je na njem sklenilo, gotovo ne ostane brez nasledkov in kakor upamo, bodo ti le dobri. Glasila liberalcev pa so vsa polna jeze čez shod in to je za-nj le dobro znamenje. — V drž. zboru stoji sedaj proračun ministra za poljedelstvo v razpravah in sta poslanca grof Coronini in dr. Gregorčec priporočevala ministru, naj gleda na to, da se vinoreja zopet povzdigne, sicer bode v nekaterih krajih splošnje obubožanje. — Minister za uk in bogočastje dr. pl. Gautsch, je predložil v gospodski hiši drž. zbora koj tri načrte postave gledé na ljudsko šole. O njih pa je med poslanci splošnja sodba, da je še preveč, ako obljubiš za-nje — piškav oreh. Ni verjetno, da bodo kedaj postava. — Na nemškem Štajarji še cvetó katol. pol. društva in nekakera imajo nad 1000 udov, škoda pa je, da jih ni veliko. — Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda v Šmihelji na Koroškem je lepo znamenje za to, da so slov. Korošci že precej zavedni ter ne marajo več

tujčeve pete. — Iz Ljubljane so poslali 42 kaznjencev na Koroško zazidovat hudournikov. Dobro, tako delo je za nje kakor navlaš! — V ponedeljek so imeli v Ljubljani sejem in prignali so na-nj nad 1300 glav živine. Kupčija je bila še precej dobra. — Volitve v Kranjski dež. zbor vrše se prvi teden julija. — Koncem aprila se je ustanovila v Gorici ženska podružnica sv. Cirila in Metoda in je na veliko veselje slov. rodoljubov že precej močna. — V soboto, dne 18. maja spustijo novo oklopnico — vojno ladijo — v morje pri Trstu in pride tje več drž. poslancev in gotovo tudi tujcev, da se vdeležijo slovesnosti. — Ces. namestnik v Trstu, baron Depretis se je mudil te dni na Dunaji, pa ne, da je prosil kje za slovo! — Pri Pulji, naši največji luki v Adrijskem morji, imajo sedaj topničarji svoje letne vaje. — Volitev v dež. zbor v Istri vdeleži se letos tudi slov. narodna stranka in upa, da zmaga v nekaterih okrajih. — V nekaterih ogerskih ministerstvih so si delo bolje razdelili in vsled tega so juda Matlekovicza postavili na suho, t. j. poslali so ga iz drž. službe. Vsled tega pa je veliko krika sedaj med judi v Pešti. No eden pojde, deset pa jih vleze pri drugih vratih prej ali slej v ministerstvo!

Vunanje države. Sv. Oče Leon XIII. so se zahvalili kaj lepo kat. shodu na Dunaji za to, da se je moški potegnil za njih pravice do Rima. — Minister italijanske vlade v Rimu, Crispi, nima veliko prijateljev, ali drži se vse eno že dolgo na vrhu, ker zna poslancem usta mazati s strdijo in to jemlje iz zakladov kat. cerkve. Kedar mu gre za glavo, brž položi načrt nove postave zoper sv. cerkev in ministru je — bolje. — V Parizu so odprli v ponedeljek veliko razstavo in sicer v slavo revolucije iz leta 1789. Na predsednika, Sadi-Cornota, je nekdo vstrelil, toda patrona je bila slepa. Za to se misli, da je stvar bila napeljana — na slavo predsedniku in to se je tudi doseglo, kajti ljudstvo pozdravlja ga sedaj z velikim navdušenjem, kjer se koli mož prikaže. — Iz Belgije se poroča, da se na kraljevem dvoru ni mislilo nikoli na to, da bi se princesinja Henrijeta zaročila s prestolonaslednikom Italije. — Holandski kralj je nekoliko ozdravel in zato ni treba mesto njega vladarja — v Luxemburgu, to pa na nevoljo vojvode Nassau. — Nemčija še le obstoji slabih 20 let in vendar že ima drž. dolga brž nad 800 milj. Vojaška suknja je pač povsod draga. — V Petrogradu se pričakuje šah ali vladar iz Perzije in kakor se zatrjuje, pride tudi vladar iz dalnje Japonije v istem času v glavno mesto Rusije. Sedaj je pri carji Aleksandru III. nek princ iz ravno iste dežele ter ga car vidno rad vzprejema. — Karol Hohenzollernski, kralj Rumunije, nima otrok ter je vsled tega njegov brat, Ferdinand Hohen-

zollernski postal prestolonaslednik in je slednji že prišel v Bukrešt. — Iz Bolgarije se poroča sedaj le malo kaj in to je morebiti najbolje, kajti znamenje je to, da so se ljudje vgnali ter živa dežela zopet mir, ki ji ga je sila treba. — V Srbijo se pričakuje prejšnji (pravoslovni) nadškof in to je znamenje več za to, da je moč kralja Milana pri kraji. — Iz Turčije se naznanja, da vre med kristijani v Armeniji in da se je bati ustaje zoper turske oblasti. Stvar ni prav verjetna. — V Atenah so imeli v nedeljo nek shod ter so se na njem izrekli za to, da ostane Gracija zvesta zaveznica francoske države; pač ne znamo, kaj pomeni to zatrjevanje. — Janez, abesinjski kralj, je vendar-le mrtev, padel je v bitki z derviši, ki so bili vdrlji v deželo. Pravice naslednika trdi si pa kralj švaški a težko se reče, bode-li mu v tem sreča mila. — Iz Amerike pride k razstavi v Parizu več sto bogatašev in pravi se, da jih pride nekaj tudi na Dunaj. No tudi tu jih bodo veseli!

Smešnica 19. „Ne vem“, pravi krčmar Brglez, „ne vem, zakaj me sluh čedalje bolj zapušča. Sedaj čujem že precej debelo“. „Ni čuda“, odvrne mu сосед Trglav, „ni čuda to, saj so ti dolgovi že do ušes natekli.“

Razne stvari.

(Odlikovanje.) Dr. Fran vit. Miklosiő, ud gosposke hiše v drž. zboru na Dunaji, postal je tajni svėtnik Nj. veličanstva.

(Dijamantno sv. mešo) obhaja dne 12. majnika 1889 preč. gosp. Marko Glaser, častni kanonik, kn. šk. lavantinski konzist. svetovalec in sekovski duh. svetovalec in župnik pri sv. Petru blizu Maribora. To bode slovesnost — velika milost božja.

(Imenovanje.) Dr. Ad. Gertscher, c. kr. drž. pravdnik v Celji, postal je ud dež. sodnije v Ljubljani.

(„Bralno društvo“) pri Mali nedelji napravi dne 19. maja t. l. veselico združeno s tombolo; pri njej bodo tudi sodelovali Ljutomerski čitalniški pevci. K tej veselici se vabijo društveniki, pa tudi gosti so nam dobro došli. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Če bi 19. bilo vreme neugodno, vrši se veselica 26. maja. Odbor.

(Vabilo) k občnemu zboru kmetijske podružnice Vranske v nedeljo, dne 12. maja 1889, popoldne ob 4. uri v g. Šentakovi gostilni na Vranskem. Spored: 1. Izročitev darila hlapcu Jakob Počivavniku, 2. razgovor o raznih zadevah kmetijstva, 3. predlogi, 4. tombola. Pri tomboli obstojé dobinki le iz takih predmetov, kakoršnji se rabijo pri kmetijstvu, sadjereji itd. V obilno vdeležbo vabi Odbor.

(Spomladnji izlet.) V nedeljo dne 19. maja t. l. popoldne napravi Ljutomerska čitalnica izlet k Mali nedelji, kjer se isti dan po tamošnjem bralnem društvu priredi veselica.

(Slovensko društvo) zboruje v nedeljo, dne 19. maja t. l. ob 3. uri popoldne v Žalci, v prostorijah g. Hausenbichlerja. Gospoda poslanca Vošnjak in dr. Sernec bode ta poročala o državnem in deželnem zboru. Takrat pridejo tudi slovenski pevci Šoštanjski v Žalec!

Predsedništvo Slov. društva.

(Pevski zbor) Šaleške čitalnice v Šoštanju naredi dne 19. maja t. l. izlet v Žalec. V Žalci bode točno ob 6. uri popoldne koncert s sodelovanjem Šmarske godbe. Pri koncertu v Žalci se bodo pele te-le pesmi: 1. Volarič: „Za dom“, moski zbor. 1. Vogel: „Cigani“, moski zbor s tenor-samospevom. 3. Vilhar: „Z Bogom“, moski četverspev. 4. Foerster: „Pobratimija“, moski zbor s četverspevom in bariton samospevom. 5. * „Mihova ženitev“, šaljivi četverspev. 6. Iv. pl. Zajc: „Nočni stražari“, hrvatski moski zbor. 7. Dr. B. Ipavec: „Slovanska pesem“, moski zbor z bariton in tenor-samospevom. Po koncertu je ples. Vse društvenike in prijatelje društva pozivljamo tem potom, da se tega izleta mnogobrojno udeležijo. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Odbor.

(Umrl) je včeraj, dne 8. maja č. g. Benko Juri, župnik v Poličanah, po dolgi bolezni, v 53 letu svoje dobe.

(Občni zbor) podružnice sv. Cirila in Metoda v Vel. Pirešicah pri Celji je bil zadnja nedeljo in lepo znamenje za to, da se naše ljudstvo zaveda ter noče več biti tujcem, liberalcem za pod peto.

(V bolnišnici usmiljenih bratov v Gradci) se je, neozirno na vero in narod, v pretečenem letu čez 2000 bolnikov zdravilo, (Štajarcey 1302.) Ker se večina bolnikov brezplačno oskrbuje, bo vsakdo spoznal, da so stroški jako veliki. Zato predstojništvo ponižno prosi, naj vsak, karkoli premore, dobrovoljno bratu podeli, ki v ta namen milodare pobira.

(Čitalnica) v Mariboru je imela zadnja nedeljo „domači večer“ s tombolo; isto tak bode v njej prihodnji dve nedelji. Odbor se trudi veliko in kakor je podoba, ne brez uspeha.

(Pojasnilo.) Govorica, katero smo bili v zadnjem številu vzeli v misel, ni bila brez vsega. Odbor hranilnice v Mariboru je v ponedeljek v oni reči sklepal in prišel je do tega, da „plavolasi gospod“ ni imel semtertje časa za to, da bi vpisal denar, ki ga je v ime hranilnice sprejel. Se vé, kdo bi pa tudi bil na kaj druga mislil!

(Duhovske spremembe.) Č. g. Jakob Kavčič, kaplan pri sv. M. Magdaleni v Mariboru, pride za II. korvikarja k stolni cerkvi v Mariboru, na njegovo mesto pride pa k sv. M. Mag-

daleni č. g. Jože Čížek, kaplan v Starem trgu. Č. g. France Vitmajer pride iz Vuzenice za II. kaplana v Stari trg in č. g. Janez Sušnik, kaplan pri sv. Štefanu tik Šmarija, gre za kaplana v Vuzenico. Č. g. Jernej Pernat, kaplan pri sv. Rupertu nad Laškim trgom, gre za II. kaplana v Reichenburg in č. g. Franc Črnenšek, doslej v pokoji, nastopi kaplanijo v Vidmu. Kaplaniji pri sv. Rupertu in pri sv. Štefanu ostanete prazni.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg.: Heber 14 fl., Zabukovšek 1 fl., Pečnik Jos. 1 fl., Sattler Martin 70 fl. (ustn. in letn. doplačal.)

Loterijne številke:

V Trstu 4. maja 1889:	49, 82, 20, 41, 21
V Lincu „ „	70, 77, 12, 67, 8

Velik hram

se proda iz proste roke v Lembaški ulici šte. 58 pri Mariboru. 2-3

V zalogi tiskarne sv. Cirila

dobi se molitvenik

„Marija žalostna mati“.

Sostavil Franc Ser. Bezjak,

kn. šk. duh. svetovalec in župnik pri sv. Marku niže Ptuja. V polusnji 80 kr., z zlatim obrezom 90 kr.,

Po pošti 10 kr. več.

NB. Dobro bode, če se knjig več skup naroči, ker je poštnina potem manjša.

Gosp. G. PICCOLI-ju,
tekarnarju v Ljubljani.

Vinice na Dolenjskem,
dne 12. jan. 1889.

Blagovolite mi poslati dvanajst steklenic Vaše esence za želodec.

Pohvalno omenjam, da je bila raba lani poslanih 36 steklenic izvrstna. Bolniki raznih vrst so vživali esenco z najboljšim vspehom. Neka bolnica je bila že za smrt bolna, vsi so mislili, da mora v malih urah umreti; toda komaj je zavžila nekaj kapljic esence, pa je že okrevala in čez nekoliko ur popolnoma ozdravela — med tem, da je bila poprej več dni že skoraj na smrtni postelji. Esenca se tedaj zaradi njenega izvrstnega vpliva sama najbolje priporočuje.

Z odličnim spoštovanjem

4-12

Jurij König, župnik.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja v bolezni in o smrti moje ljubljene soproge, gospé

Antonije Kovač,

kakor tudi za mnoge dare krasnih vencev in za mnogobrojno udeležbo pogreba nepozabljive ranjke, izrekam s tem vsem najtoplejšo in presrečno zahvalo.

Žalec, dne 9. maja 1889.

Fran Kovač.

Manjšavna dražba.

Cerkveni konkurenčni odbor župnije sv. Petra blizu Radgone naznanja:

Visoko c. kr. namostništvo v Gradci ukazalo je z odlokom z dne 26. febr. 1889 štv. 27.130 cerkvenemu konkurenčnemu odboru fare sv. Petra blizu Radgone, naj se cerkev pri sv. Petru razširi in sicer najpoprej presbiterij (apsis), zadostavala bode za zidanje novega presbiterija svota 5000 gld.

V ta namen vršila se bode manjšavna dražba, dne 14. majnika t. l. ob 10. uri predpoludne v hiši g. Skerlec-a — gostilna k angelju — načelnika cerkv. konkurenčnega odbora fare sv. Petra.

Sv. Peter pri Radgoni, dne 6. majnika 1889.

Cerkv. konkurenčni odbor.

Nagrobne kamne in križe

iz Pohorskega marmorja
izdeluje po najnižji ceni

Janez Horvat 1-3
v Račah (Kranichsfeld.)

Mlad priden človek,

ki je ob enem tudi krojač išče mežnarsko službo.
Naslov pové upravništvo „Slov. Gosp.“ 1 3

Naznanilo.

Z dnem 1. maja 1889 sem odprl v **Topolšici** pri Šoštanji **kopel in krčmo**. Prizadevam si, da postrežem svojim gostom, kar najbolj morem, tako v kopeli, kakor v svoji krčmi. V krčmi bode dobro pivo, Bizeljansko vino, novo in staro, tudi jedila — vse izvrstno in po nizki ceni.

V Topolšici, dne 1. maja 1889.

Fran Pevec,
krčmar.

2-3

Proti toči

zavaruje po najcenejših, določenih premijah, pri katerih se **polovica odstotkov**, oziroma **tretjina odstotkov naprej vpusti**, ter se **le** v slučaju škode doplačujejo,

glavni zastop v Gradci, Thonethof, Pfarrgasse štv. 2,

ogersko-francoskega zavarovalnega društva

(Franco-Hongroise.)

 Škoda se ročno ceni in se točno plača.

Premije tudi lahko vsaki po žetvi plačuje.

Prošnje takih, kateri hočejo prevzeti zastopništvo, naj se vložijo pri **glavnem zastopu v Gradci.**

1-2

Cerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 19. šte. „Slov. Gospodarja“.

1889.

9. maja.

5.

C. kr. zavod za višjo vzgojo duhovnikov na Dunaji.

(Dalje.)

IV. Njih ekscelencija prem. gosp. knezoškof dr. Jakob Maks. Stepischnegg.

Dne 29. aprila t. l. doteklo je petdeset let, odkar so bili Njih ekscelencija naš prem. knezoškof Jakob Maksimilijan na vseučilišči Dunajskem slovesno proglašeni za doktorja sv. pisma. Takšen jubilej se gotovo prav redko kje obhaja. On je tembolj pomenljiv zato, ker so imenovani slavljenec bili prvi duhovnik Štajarski iz škofije Lavantske, ki so kot ud c. kr. zavoda za višjo vzgojo duhovnikov na Dunaji dosegli čast doktorsko. Naj podamo naslednje črtice iz Njih trudapolnega življenja, kakor smo jih ali slišali na den Njih zlate sv. meše iz Njih lastnih ust ali smo jih posneli iz koledarja družbe sv. Mohorja za l. 1888 ali pa smo jih sestavili na podlagi lastne skušnje.

Rodili so se naš slavljenec v mestu Celji v gospodski ulici hiš. št. 124. Oče, Celjski meščan in tesarski mojster, gospod Jurij Stepišnik po imenu, izhajali so jim iz poštene kmečke rodbine iz Trnovelj v fari Vojniški, mati, Marija, rojena Plešnik, pa so jim bili doma iz Letuša v fari Braslovški. Imeli so naš doktor jubilar, kolikor je piscu teh vrstic znano, 3 brate in 2 sestre. Dva brata postala sta Celjska meščana-obrtnika. Izmed teh bil je g. Maks Stepišnik župan Celjski in vstanovitelj imovite mestne hranilnice. Najstarejši brat, č. g. Jurij bili so pa vže dne 7. avgusta l. 1831 v mešnika posvečeni. Umrli so potem dne 10. maja l. 1862 kot kn. šk. duhovni svetovalec in župnik pri sv. Petru pod sv. Gorami, še ne prav 53 let stari. Kakor krstna knjiga mestne Celjske fare od l. 1815 pričuje, prejeli so današnji naš knezoškof že na svoj rojstni den 22. julija 1815 sv. krst ter pri njem sv. Jakoba in sv. Ignacija za krstna priprošnjika. Pri krščenju držala sta jih g. Matija Karol Ipavc, ranocelnik v Celji in njih soproga Ana. Krstili so jih istodobni Celjski kapelan, a poznejši župnik Žalski in častni kanonik cerkve Lavantske, pokoj. gosp. Valentin Predonik, ki so ta opravke lastnoročno vpisali v krstno matico E na strani 573.

Male in latinske šole obiskovali so naš sedanji knezoškof v svojem rojstnem mestu Celji,

modroslovske pa v Celovci in v Gradci. Ko jim je bilo še le 17 let, stali so že na razpotji, da si izberejo stan za celo življenje. Svet obetal jim je obilo slave in imenitnih služeb, a odklonili so vse te njegove ponudbe ter so si izvolili stan duhovniški. Kot 21-letni mladenič dovršili so l. 1836 vse bogoslovske šole v Krško-Lavantski duhovščini v Celovci ter so kakor Benjamin (t. j. najmlajši) stali na čelu svojih 24 sošolcev in ob enem vsega obširnega semenišča ali bogoslovja.

Po cerkvenih postavah škof nikogar pred dovršenim 23. letom njegove starosti ne smejo brez papeževega posebnega dovoljenja v mešnika posvetiti. Tadanji knezoškof Lavantski Ignacij Franc obrnili so se s prošnjo — namesto do sv. očeta v Rim za spregled v oziru na pomanjkanje starosti tega bogoslovca — do svetlega cesarja Franca, naj izšolanega bogoslovca, g. Jakoba Stepišnika sprejmejo v c. kr. Frintanej na Dunaji. Dasiravno je bil ta c. kr. zavod ustanovljen le za mešnike, vzeli so svetli cesar na posebne razmere milostno ozir ter so današnjega knezoškofa Lavantskega vsprejeli v c. kr. zavod za višjo vzgojo duhovnikov pri sv. Avguštinu na Dunaji, če tudi še takrat niso bili ne mešnik, niti niso imeli nobenega višjih sv. redov.

Dne 26. septembra l. 1836. dospeli so gosp. Jakob Stepišnik na Dunaj. Učili so se, kakor povsodi, tako tudi tam prav marljivo. Nobenega, še tako strogega izpita se niso strašili. Leta 1838 dopolnili so za prejem višjih sv. redov potrebno starost. Meseca julija šli so g. doktorand Stepišnik z Dunaja v Sent-Andraž (na Koroškem), da z onimi bogoslovci, ki so bili v šolah 2 leti za njimi, ob enem prejmejo zakrament sv. reda. Na „Porcijunkulo“ (dne 2. avgusta) 1838 so jih knezoškof Ignacij Franc v mešnika posvetili. V nedeljo, dne 19. avgusta 1838 peli so na veliko radost Celjanov njihov rojak v cerkvi sv. Jožefa, na prijaznem griču poleg Celja, svojo prvo ali novo sv. mešo. Tadanji špirituval, g. Anton Slomšek, prišli so iz Celovca v Celje, da so pri tej imenitni novi meši govorili krščansko besedo, katero so pozneje priobčili v svoji knjigi „Mnemosynon“ imenovanej. Krasen početek te pridige ponatisnjen je tudi v koledarji družbe sv. Mohorja za l. 1888. Ali je pač kdo izmed brezštevilnih poslušalcev takrat slutil, da vidi dva bodoča kne-

zoškofa Lavantska pred seboj? Jeseni tistega leta (1838) povrnili so se novomešnik gospod Jakob Stepišnik na Dunaj, da tam opravijo zadnjo skušnjo in dovršijo druga opravila, kakoršna so se nalagala takrat onim gospodom, ki so želeli postati doktorji sv. pisma.

V ponedeljek po IV. nedelji po veliki noči, dne 29. aprila 1839, torej pred 50 leti bili so g. doktorand Jakob Stepišnik še ne prav 24 let stari na vseučilišči Dunajskem slovesno proglašeni za doktorja sv. pisma. Že prve dni majnika zapustili so mladi gosp. doktor c. kr. ustav na Dunaji ter se povrnili v svojo drago domovino. Kakošna čutila so neki navdajale Njih prevzvišenost, našega mil. knezoškofa, ki so letos povodom prepomenljivega katoliškega shoda prav tiste dni bivali na Dunaji, ko so se pred 50 leti od tega mesta poslavljali? Koliko se je med tem spremenil ne le Dunaj, ampak ves položaj mile naše Avstrije in njenih raznih narodov! (Dalje prih.)

Božja pot v jutrove dežele.

Jafa, dne 1. aprila.

Dne 19. marca zapustil sem milo domovino, da obiščem sveto mesto Jeruzalem. Med potom videl sem lepo mesto Alesandrijo z brezštevilnimi mogočnimi ladjami, prepluvši morje adrijsko in sredozemsko. Bil sem tri dni v najzanimivšem mestu sveta v Kairi, obiskal Marijino drevo, kjer je Devica počivala z božjim detetom, in pa hram, kjer je stanovala sveta družina. Stal sem na vrhu mogočnih piramid, teh prestarih spomenikov kraljevskega veličastva, gledal še lepo ohranjeno telo Faraona, stal na glavi Sfinge (leva s človeško žensko glavo) v puščavi Sahari. Kako krasna je Nilova planjava, kako krivo je že poročal o njej marsikateri potopisec! Egipet je še sedaj dežela kulture in rodovitnosti, ali ozka je in iz vseh strani riva pesek puščave naprej.

Škoda le, da mora ta dežela biti torišče fanatičnih, tulečih, plesajočih, vrtečih se in drugih dervišev. Več o njih pozneje. Kedaj bo še tu svetila luč sv. vere? Bil sem pri škofu msgr. Sogaro, nasledniku Abuna Solimana (Slovenca Knobleharja) in pobožni mož milo toži, da je vse delo brez vspeha, ker koran vsakemu molimu, ako odpade, smrt napoveda.

Videl sem najlepšo moskejo (turski božji hram) na svetu, moskejo Mehmed Alija, čije obletnico so ravno Turki obhajali. Strašansko bogočastje! Eni tulijo, drugi plešejo, kričijo, rjovejo. Tudi jaz sem izzul svoje črevlje in sem med to fanatično množico v alabastrovi moskeji molil rožvenec in prosil Boga, smiluj se, Gospodine, uboge črede! Z Bogom dežele Faraonov, z Bogom piramide! Videl vas ne bodem več nikdar!

Po dvednevni vožnji na morji mimo Suezkanala smo zdaj tu sredi morja blizu luke Jafe že celi dan od ranega jutra, vidim sveto deželo pred seboj, izza Judejskega pogorja vstaja solnce ali v luko in na deželo ne moremo, ker je morje divje razburjeno in luka polna pečin. S smrtno nevarnostjo privažajo trgovci v barakah neštete kište raznoterih trgovin (največ okusnih pomeranč, ki grejo v Črno morje in na Rusko). Na ladji parobrodnici „Vesta“ nas je 400 ljudi.

Jutri 2. aprila ob treh zjutraj, zagotavlja nas kapitan, bodemo na Karmelu, hvala Bogu in slava, storil bodem tudi jaz srečno stopinjo na sveto deželo.

Dne 10. aprila sem v Jeruzalemu in obhajal bodem tam velikonočne praznike. Pač se spominjam domovine, ali neizmerno veselim se: tje, le tje in če bi se tudi več ne vrnil.

Dvanajst nas je skupaj (6 iz Nemčije), tako imenovana avstrijska karavana, ki opravlja skupaj to Božjo pot. Msgr. Josip Marušić, kanonik iz Gorice, je naš vodja.

Jeruzalem, dne 10. aprila.

Avstrijski romarji so danes srečno dospeli v Jeruzalem. O kako se srečne, presrečne čutimo! Pozabljeni so vsi hudi poti čez kamenje, skale in pečine v vročini 30° R. Stopili smo z morja dne 2. aprila, videli Karmel, videli lepo mesto Nazaret, videli Tabor, Galilejsko jezero, Kano, Galilejo, Naim, Sunam, Zerin, (Nabot, Ahab, Jezabel), Djenin, (kjer je paša, Slovenec), Samarijo, Sihem, Betulijo, Betel (kjer je Jakob sanjal o nebeški lestvici), Simejil, El Bire (kjer je Marija iskala 12letnega Jezusa), in hvala Bogu danes ob 9. uri ugledali smo tebe, edino mesto Jeruzalem. — Na kolena smo popadali in molili! Prva pot je bila v grob Zveličarja. Stanujemo v avstrijskem romarskem poslopji, katero je postavila milost našega cesarja, in je najlepši hram v Jeruzalemu.

O Slovenci! Pridite sem, kje, o kje ste! Tudi za Vas je tu prostora, ker je vse avstrijsko in brezplačno! Ostanem tu najbrž štiri tjedne. Rusov je že zdaj tu 1200.

Z Bogom! Pristrčni pozdrav domovini!

Fran Šegula, romar Jeruzalemski.

O posvečevanji nedelj in praznikov.

(Po A. Stolzu, spisal A. V.)

(Konec.)

Sedaj stopimo v cerkev in se ozrimo po njej. Ali ni večkrat, kakor da bi nedelje in cerkve bile, ne za to, da bi se božje ime posvečevalo, ampak se onečastilo? Ako bi zamogel gledati v mnoga srca možkega in ženskega spola, kaj bi videl? Videl bi, da v njih srci, kakor v starem črvivem siru, mrgolijo misli,

želje, sklepanje in skrbi zastran pohištva itd. Iz mnogih smrdi tudi napuh, zavist, togota in staro sovraštvo. To je zlato, kadilo in mira, ki se večnemu Bogu daruje! Ali poglej mlado ženstvo, kako so se olišpale in našopirile, kakor bi bile one altar, ter ena na drugo zija, kako je oblečena, in če katera kaj novega na sebi ima, in že ne morejo strpeti, da bi služba božja se končala, marveč v cerkvi ena drugo s komolcem dregajo, ali si na prste stopajo in se pogledujejo ter svoje nevošljive in zasmehljive opombe imajo. Tako mnoge svojo pobožnost v cerkvi nad „janko“ in „pečo“ svoje tovaršice opravijo; a doma o teh rečeh znajo veliko več povedati, kakor o pridigi; in Bog je daleč od srca. Ali kako fantje v večih krajih delajo? Nekateri so že, komaj ko odvabi, pri cerkvi, a ne iz svete želje, nego da zunaj cerkve tabak (in smodke) smodijo; zijake prodajajo in se dekletom nastavljajo. Med sv. opravilom in najbolj med pridigo pa nekateri cerkveni zid od zunaj podpirajo; ali kakor beriči okolo cerkve in oglov postopajo.

Drugi se pri vratih in pod korom drenjajo, kakor peklenska straža; še drugi na korskih stopnjicah posedajo, ali pa pod zvonikom svoje kratkočase in burke uganjajo. Moliti nočejo, pevati jih je sram; mesto rožvenca moli jim pipa, mesto molitvenika tobačni mehur iz žepa. To so vam dekleta in fantje sedanjega časa! Tako se božje ime posvečuje. In ti, ki to bereš, stori, kar je prav in pošteno! Ne bodi kakor pes, ki ga ušesa bolé, ako zasliši zvon; ampak hodi vsako nedeljo in praznik k sv. meši in pridigi. Tudi otroke in posle naj gospodarji marljivo pošiljajo v cerkev (tamkaj pa se naj lepo zadržijo, naj ne posedajo med pridigo okolo altarja. Opomin zapisatelja) in vsak, ki zna brati, naj tudi molitvenik s seboj vzame. Doma naj se tirja razlaga. Kateri pa v župniji ali občini kaj velja in zapovedati ima, ta je dolžen, da z besedo in dejanjem pripomaga, naj se božje ime in nedelja posvečuje, in da se izlasti po kočah, kjer mlade samice stanujejo, v krčmah in stranskih potih greh in pohujšanje ne uganja!

Tako toraj, to so besede slavnega in častitega nemškega duhovnika. Ali jaz se bojim, ko bi že rajni Alban Stolz od mrtvih vstal in prišel med verne Slovence, kaj bi rekel, kajti v življenji je vedno mislil, da Slovencem ne velja pridiga njegova. Žalibog, da velja, in še več ostrih besed bi že smel častitljivi starček Slovencem zapisati. Vendar zanaprej se otesimo te grde razvade, prosim vas pri Kriščevem imenu, dragi Slovenci; izlasti k srcu mi je pri rastla mladina, up prihodnosti! Ti mladina, posvečuj nedelje in praznike; naredi to veselje čast. dušnim pastirjem in poštenim domoljubom in uvidela bodeš, da se povrnejo srečnejša leta in nad zlatim solncem in svitlimi zvezdicami

se bodeš vekomaj veselila ter hvalila Boga, ako si se ravnala po teh vrsticah, ki ti jih je zapisala prijateljska roka. V to pomози Bog!

Ko dan se po gorah prijazno zaznava,
Bliščeča danica na nebu priplava;
Zvonenje v zvonikih se milo glasi,
Nebes in zemlje kraljico časti.

Ko solnce preljubо za goro zahaja,
Zvonenje častitljivo mater obdaja;
Ko čas se približa, da v miru zaspim,
Marija, naj v tebi se zopet vzbudim!

Dopisi.

Iz Orešja pri Bizeljskem. (Novi zvon i.) Naša vas ima majhno kapelo, posvečeno Mariji Magdaleni. Uboga kapela je zapuščena in akoravno je s pokopališčem obdana, nima s tem nič prihodkov, ampak veliko več stroškov; se ve, da tudi nima nikakove gotovine. Cerkv. ključarja sta č. g. župnika opomnila, da ima kapela slabe in pobite zvonove, ali kaj pomaga, ko ni denarja? Kaj tedaj? Cerkv. ključarja naredita si zapisnik, vzameta črnilo in pero v žep, pa hajdi k Orešljanom! Teh se jima ni nobeden zoperstavil, vsaki je po svojem premoženji v svoj žep segel ali pa dal v zapisnik se zapisati. Ko sta ključarja vso okolico obhodila in posamezne kmete opomnila za milodare, sesteli so vkup obljubljeno svoto, ali še ni bilo dosti, kaj pa zdaj? Tedaj so še na svitlega cesarja prošnjo dali. Prva ni bila uslišana, zato pa so še drugo spisali in slednja je bila uslišana, svitli cesar so iz lastne blagajnice 50 glđ. kapeli za zvone podelili. Na to sta se ključarja peljala naravnost, na lastne stroške v Maribor k zvonarju gosp. Dencelnu. Gosp. Dencel precej delo prevzame in dva zvana prenaredi, se ve, da proti gotovemu plačilu, prvi zvon na ime sv. M. Magdalene, drugi manjši, na ime sv. Janeza. Zvonar je obljubil, da ju bomo lahko okoli velike noči slovesno v zvonik potegnili. Daj Bog, da bi k malu slišali nove zvonove! Plačali bomo jih že s pomočjo božjo in vrlih naših kmetov. F. S.

Iz Vojnika. (Zadušnice.) Na povabilo tukajšnjega vlč. g. župnika sošla se je zadnji den meseca aprila č. duhovščina Novocerkevške dekanije, da je v Vojniški cerkvi opravila zadušnice za pokoj. preč. g. dr. Avg. Kukoviča, ki je nekda 7 let pri tej župniji služil. Mrtvaške bilje napeval je č. g. župnik Drameljski, ki se je tudi te žalostne slovesnosti vdeležil — krščansko besedo, pokojnemu v blagi spomin spregovoril je č. g. Alojzij Kos, župnik Črešnjiški, mrtvaško sv. mešo peli so pa preč. g. dekan Gajšek. Cerkev je bila natlačena vernega ljudstva, ki je za svojim blagim nekda-

njim duš. pastirjem mnogo solz srčne hvaležnosti prelivalo. Daj Bog pokojnemu krono večne slave!

Od Sladke gore. (Nagla smrt.) Zopet nam je nemila smrt pobrala moža, ki je vžival tukaj vseskozi največje spoštovanje. Umrl je namreč za srčnim kapom v nedeljo 14. aprila t. l. tukajšnji umirovljen g. učitelj Martin Pestevšek. Rajni je bil v Šmarji rojen dne 1. februarja 1820. Učiteljevali je začel v Št. Pavlu na Koroškem l. 1840. Služil je kot podučitelj v Šmarji na Koroškem, v Šmarji pri Jelšah, Št. Jurji ob juž. železnici. Dalje kot učitelj na Kalobji, v Zgornji Polskavi, Zrečah, Št. Vidu pri Ponikvi, Teharji, Slivnici pri Celji in Sladki gori do l. 1880, torej 40 let. Radi bolehnosti moral je prositi za stalen pokoj, katerega je 9 let vžival. Ze dve leti je rajni g. učitelj trpel na srčnem zamaščenji; vse eno pa je še hodil do zadnjega petka 12. m. m. Ta dan ob 8. uri zjutraj pa, ko se obleči hoče, zadene ga mrtvoud in brez zavesti je trpel še 39 ur, dokler svoje blage duše ni izdihnil. Svojo ženo gospo Barbaro, roj. Raner je že pred 15 leti zgubil. Zapustil je dve hčeri in sina nadučitelja v Slivnici pri Mariboru, ki je ravno pred 7 tedni se bitko tudi jokal na grobu svoje mlade žene. Gospoda učitelja Mart. Pestevška smo sicer zgubili, a njegovo zvesto delovanje kot učitelja in odgojitelja v šoli, kot vnetega pevca v cerkvi ne bomo izgubili iz spomina. Kdor koli ga je poznal in občeval z njim, mora reči, da je bil rajni ponižen, prijazen ter značajan učitelj. To ga pa je ravno povsod priljubilo, kar je pokazal njegov sijajen pogreb dne 16. aprila. Mnogo se je ljudstva zbralo pri hiši štev. 10 rajnega g. učitelja; kjer je g. Ant. Dobnik govoril poslovice, da so se vsacemu tožne solze vlile. Na to so vzdignili zalo z venci okinčano rakev in kondukt se je pomikal z nad 200 učenci, 14 učiteljev in brezštevilo ljudstvo bližnjih in daljnih župnij proti cerkvi. Po končanih obredih v cerkvi in sv. mešah spremljali smo rajnega v njegov novi dom, na mirodvor. Tu smo videli mnogo žalostnih solzic, ki so padale odraslim, nekdanjim učencem. Ob enem moramo tudi še opomniti g. učitelja Vodlaka, ki je tako sočutno petje svojemu predniku pripravil. Ohranimo rajnemu pa blag spomin. Bodi mu zemljica lahka!

J.

Iz Trbovelj. (Svečanost.) Približali so se velikonočni prazniki in podali smo se dijaki na počitnice. V tem času sem bil doma pri svojih stariših v Trbovljah in sem bil tako srečen, da sem dočakal letošnje velikonočne praznike. Ze v soboto so naznanjali topovi, da se bliža dan vstajenja Gospodovega. Na daleč okrog so se razlegali topovi. V soboto popoldan so

se tudi po navadi jedila blagoslovila in s tem je bila svečanost za veliko soboto h koncu. Drugo jutro pa so nas topovi že o polu treh vzbudili in kmalu smo se podali k vstajenju. Ko smo prišli do župnijske cerkve, smo videli tri trobojnice, česar še popred v Trboveljski župniji ni bilo. Posebno pa na župnijski in pa na občinski hiši gori na griči. Ako si ogledamo še procesijo, vidimo najprvo zelo veliko množico možkih, potem je bila požarna bramba, katera še ne obstoji dolgo. Zatem so prišli novi godci, in ti so igrali, da je bilo veselje. Dolgo se je trudil g. Herman, da jih je naučil, in se je mu zdaj posrečilo, da jih je slišal na letošnjo velikonoč lepo igrati. Slava njemu! Tudi topovi niso molčali med procesijo. Po procesiji se je pa obhajala presveta maša. Oj res, lepo so uredili g. župnik vse to! Slava jim za to!

J. P.

Od sv. Kunigunde na Poh. (Stoletnica.) Pri nas se je obhajala prva stoletnica župnije Bogu v zahvalo s sv. misijonom od tihe nedelje skozi 9 dni. Vodila sta pobožnost preč. gg. očeta jezuita Fr. Doljak in Jan. Staré. Ves čas pa sta pomagala spovedovati č. g. o. Kapištran, kapucin iz Celja in č. g. nekdanj tukajšnji, sedaj Radgonski župnik Anton Belšak. Otroci so opravili prvi svoje pobožnost, potem pa stan za stanom. Vse se je misijonskih nauk in sv. zakramentov goreče udeležilo razun kacij dveh ali treh, ki še znabiti pridejo. Vsak dan porosilo je svet teliko, da ni za delo bilo. Zato je bilo vse v cerkvi, a dela zamudil ni zato nihče trohice ne. 1600 vernih prejelo je presv. Gospodovo telo. Gospod, podeli milostno tej duhovni setvi stanovito rast, preč. gg. vodjam in pomočnikom pa njih trud in ljubezen stoterno povrni!

Raznoterosti.

(Katol. shod.) Na katol. shodu na Dunaji so našo škofijo zastopali razun mil. knezoškofa še ti-le čč. gg.: iz Maribora prof. dr. Fr. Feuš, dvorni kapelan Jože Majcen, iz Kamnice župnik Fr. Schwarz, iz Selnice župnik Mat. Koren, iz Slov. Bistrice dekan A. Hajšek, iz Čadrama župnik Jurij Bezenšek, iz Trbovelj župnik P. Erjavec in tudi posvetni gospod A. Bancelari iz Maribora.

(Za družbo vednega češčenja) so podarile naslednje župnije: Središče 2 fl. 90 kr., Podgorje 1 fl. 23 kr., Trbovlje 274 fl. 36 kr., sv. Janž na Dravskem polju 5 fl., sv. Ropert v Slov. gor. 5 fl. 60 kr., Jurjev kloster 3 fl. 20 kr., Maribor 7 fl. 96 kr., Kozje 4 fl., Buče 12 fl., Prevorje 2 fl., sv. Štefan pri Celji 6 fl., Fram 2 fl. 90 kr., sv. Lovrenc v Slov. gor. 10 fl.